

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
065/23	Kommunestyret	PS	21.09.2023

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Kari Torkildsen Utkilen	FE-113	23/728

Kulturmiljøplan for kystkommunen Austrheim 2023 - 2032 - frå steinalder til oljealder - vedtak

Vedlegg

Kulturmiljøplan for Austrheim kommune
Hamneboltar i Austrheim kommune - 1
Sjømerker i Austrheim kommune - 1
Fonnes før i tida
Skilt steinalderstien Fosnstraumen
Vegen til fastlandet - elevarbeid
Kulturminneskilt Vardetangen

Framlegg til vedtak:

Kommunestyret vedtek «Kulturmiljøplan for kystkommunen Austrheim 2023-2032 - frå steinalder til oljealder»

Tilleggpunkt i handlingsplanen: «Kartleggja og rydda gamle ferdselsveggar og stiar.»

Kommunestyret - 065/23 - 21.09.2023

KS - behandling:

Einingsleiar kultur, Kari Utkilen, orienterte om arbeidet med planen og innspela som kom i høyringsrunden.
Utkilen viste til at sjølv med vedtak om planen så vert det jobba vidare med den, mellom anna med å få på plass eit kart over kulturminne med meir, og ei vidare oppdatering med registreringar og anna. Sogelaget har gjort viktig arbeid, mellom anna med registrering av hamneboltar og sjømerke. Planen vert lagt ut digitalt.

Jan Erik Espelid (Bygdelista) sa at han er stolt av å bu i kommunen, med alt det fine planen viser at

me har. Ba om at det vart teke med i handlingsplanen eit punkt om å kartlegga og rydda gamle ferdselsvegar: Framlegg til tilleggspunkt i handlingsplanen: «Kartleggja og rydda gamle ferdselsvegar og stiar.»

Ordførar Per Lerøy (Ap) sa at det er eit bra tillegg, som ein gjerne kan ta med i vedtaket, og spurte vidare om det er teke med noko om prestekaiane som gjerne var endepunkt for ferdselsvegar og stiar. Kari Utkilen svara at det er med noko i planen om prestekaiane.

Reidar Øksnes (Sp) spurte om ein kan få eit interaktivt kart, der ein kan bruka planen som underlag til informasjonen som vert lagt inn i kartet. Eit slikt kart kan brukast for dei som skal besøka kommunen, anten det er på land på Fonnes eller kajakkpadling i Øyane. Øksnes spurte vidare om planen tek med papir og anna som er på privat eige, det kan vera papir frå skifte med rettar kring ferdselsvegar og anna, det ligg skildringar i desse av både rettar og plikter. Kari Utkilen svara at planen vert lagt inn i Askeladden, på same sett som andre kulturminne som vert registrerte. Det hadde vore kjekt å få på plass eit kart også for turistar, om det er mogleg, men det ligg ikkje i dette prosjektet. Utkilen sa vidare at ulike papir som Øksnes nemner ikkje er med i arbeidet, men at sogelaget jobbar med immaterielle kulturminne av denne typen, og det er bra.

Handsaming i kommunestyret:

Kommunedirektøren sitt framlegg vert samrøystes vedteke, med tillegg frå Bygdelista

KS - vedtak:

Kommunestyret vedtek «Kulturmiljøplan for kystkommunen Austrheim 2023-2032 - frå steinalder til oljealder».

Tilleggspunkt i handlingsplanen: «Kartleggja og rydda gamle ferdselsvegar og stiar.»

Saksopplysninger:

Bakgrunn

Kulturminneplanen har fått tittel: «Kulturmiljøplan for kystkommunen Austrheim 2023-2032, frå steinalder til oljealder». Det er ein temaplan og kommunen fekk tilskot til planarbeidet frå Riksantikvaren. Mona Brekkan var tilsett i 50% prosjektstilling i ein periode i 2016 for å laga eit planframlegg. Ei administrativ, tverrfagleg arbeidsgruppe og to representantar frå Kyst- og sogelaget har stått sentralt i arbeidet med planen. Innbyggjarar, eldsjeler, råd og lag har kome med innspel. På grunn av endringar i organisasjonen har arbeidet med ferdigstilling av planen teke tid. Kulturminneplanen er revidert og tilpassa ny organisasjon og endringar i Austrheim kommune, Vestland fylkeskommune, overføringa av oppgåver frå Riksantikvaren til regionalforvaltninga. Kulturverntenesta i Nordhordland, og kommunesamanslutningar. Kulturverntenesta i Nordhordland ved Solveig Jordal og Arild Sætre, plansjef Asbjørn Toft og leiar for kultureininga Kari Torkildsen Utkilen har slutført kulturmiljøplanen som vart lagt ut på høyring med frist 20. august 2023.

Vurdering

Det er kome høyringssvar frå Vestland fylkeskommune og Austrheim sogelag, som begge fekk utvida høyringsfrist til starten av september.

Vestland fylkeskommune:

Saksprotokoll i Fylkesutvalet - 01.09.2023

Avrøysting

Fylkesdirektøren sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Vestland fylkeskommune meiner at framlegget har potensiale til å bli ein god kulturmiljøplan for Austrheim kommune.
2. Vestland fylkeskommune meiner at planframlegget er innhaldsrikt, men uferdig. Austrheim kommune vert oppmoda til å arbeide vidare med kulturmiljøplanen. Særleg gjeld dette å etablere tenlege omsynssoner der ein gjer bruk av plan og- bygningslova til å sikre vern av prioriterte kulturminne under rullering av kommuneplanen sin arealdel.
3. Handlingsplanen har ei rekkje tiltak som langt på veg svarer på dei utfordringane kulturminna i Austrheim står andsynes. Vestland fylkeskommune er nøgd med at kommunen har løyvd midlar til tilskotsordningar for formidling av kulturminne og for vern og vøling av kulturminne i Austrheim.

Kommentarar til innspela:

Pkt.1:

I kulturmiljøplanen for Austrheim kommune, kap. 3.2 står det:

« Denne første utgåva av planen gjer såleis ikkje krav om å vere fullstendig og uttømmende. Derimot markerer han starten på ein langvarig og strategisk arbeidsprosess der ein først må fokusere på å verna og prioritere kulturminne i Austrheim. Dette inneber ikkje at alle verneverdige og viktige kulturminne har komme med i planen då ei viktig prioritering er å få oversikt. I tillegg er det også slik at mange kulturminne ikkje er oppdaga eller registrert enno. Dei kulturminne som vert løfta fram, er hovudsakleg dei som allereie er registrerte, evaluerte og dokumenterte av ulike fagpersonar, instansar og ulike kjelder.»

Pkt.2:

I kulturmiljøplanen i kap. 2, pkt 2.3.1 Lokal forvaltning – Austrheim, har vi føya til meir informasjon om bruk av omsynssone i forvaltning av kulturminne. Dei viktigaste kulturmiljøa må vurderast som omsynssone for kulturmiljø i kommuneplanen sin arealdel. Tenlege omsynssoner omkring kulturminne og fornminne er lagt inn i kommuneplanen sin arealdel som vart godkjent i 2019. Vi legg og inn dette i reguleringsplanar når vi regulerer område der det er kulturminne med, til dømes i Nordre Fønnesvågen, Leirvågen og ved Ikornsåta. I kulturmiljøplanen til Austrheim kommune er det teke med at kommunen vil vurdere omsynssone for freda kulturmiljø på Krossøyna, kap. 14 Handlingsplan, Tiltak forvaltning, pkt. 10. Det vil også vere aktuelt å vurdere omsynssoner for andre viktige kulturminne, kulturmiljø og landskap i kommunen. Dette er eit større arbeid og ein prosess som ikkje er mogeleg å gjennomføre i samband med ferdigstilling av kulturmiljøplanen. Handlingsdelen skal rullerast årleg og handsamast i kommunestyret, og fleire omsynssoner kan takast med i rulleringar av planen.

Pkt.3:

I kap. 14 Handlingsplan er det teke med oppretting av kommunale tilskotsordningar for forvalting, formidling og bevaring/tilrettelegging. Denne delen skal rullerast årleg og handsamast av kommunestyret.

Høyringssvar frå Austrheim Sogelag:

«Austrheim sogelag har gått gjennom Kulturmiljøplanen. Kommentaran til planen vart gjennomgått på styremøte 30.8. 23. Eitt par punkt vart lagt vekt på:

- Geografiske namn. Bør vera skrivne slik dei er brukt i Austrheim sine bygdebøker eller i Nordhordlanskartet.
- Planen manglar kart.
- Det har ikkje vorte tid til å gå skikkeleg gjennom kapittel 14 Handlingsplan. Men kvernhusa på Hopland bør få eige punkt. Det er ynskjeleg at Handlingsplanen vert tatt opp att tidleg i 2023.

Våre kommentarar og ønskje om rettingar ligg ved. Styret i sogelaget takkar for at laget fekk utsett høyringsfristen»

Kommentarar til innspela:

- Kulturmiljøplanen skal språkvaskast før planen vert publisert offentleg. Vi vil følge standard for geografiske namn. Vi går igjennom liste over rettingar og vil rydde i kapitteloverskrifter.
I ferdig plan skal vi ta med fleire foto og endre til foto utan skugge.
- I ferdig kulturmiljøplan skal det vere med kart der viktige kulturminne er kartfesta.
- Kvernhusa på Hopland har eige punkt i kap. 7.5. I handlingsplanen kap. 14 står det nemnd under «Tiltak bevaring og tilrettelegging» nr 31. Vi får vurdere om kvernhusa på Hopland skal ha eige punkt i handlingsplanen ved rullering som skjer kvart år i samband med sakshandsaming av økonomiplan og årsbudsjett.
- Vedlegga som er utgjeve av Austrheim sogelag er byttet ut med ny versjon. «Sjømerker i Austrheim» og «Hamneboltar» og referansar er retta i planen.

Kulturmiljøplanen er positiv for folkehelsa, og nokre av kulturminna kan sjåast i samband med turstiar.

«I fortida er dei røtene feste som notida skal bygge si framtid på». Eit godt sitat frå muséet på Mongstad. Planen tek omsyn til FN sine berekraftsmål. Ein kulturmiljøplan vil ha ein positiv verknad for miljøet, for Austrheim kommune og sin del av Nordhordland UNESCO BIOSFÆRE: «Nordhordland er valt ut som eit UNESCO biosfæreområde fordi regionen på ein framifrå måte kan stå som læringsområde for berekraftig utvikling. Dette er regionen som er best eigna til å representere det moderne og framtidretta, godt rotfesta i vår natur- og kulturarv: Vi er eit lite stykke Noreg». Ref. nettsida: <https://nordhordlandbiosphere.no/>

Kapittel 14: Handlingsplan.

Handlingsplanen skal rullerast årleg og handsamast i kommunestyret. Tiltaka i handlingsplanen skal byggja opp under målsetjingar, og prioriteringar i planen. Tiltaka skal ha fokus på kystkultur, og

Austrheim sin plass i historia frå steinalder til oljealder.

Handlingsplanen er delt inn i tre arbeidsområde:

- Tiltak forvaltning
- Tiltak formidling
- Tiltak bevaring og tilrettelegging

Tilskotsordningane må vere med i den årlege budsjettprosessen:

- *Tilskotsordning til formidling
- ** Tilskotsordning til vøling

Konklusjon

Kommunestyret vedtek «Kulturmiljøplan for kystkommunen Austrheim 2023-2032 - frå steinalder til oljealder»